

•• ČETRTI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA ••

● S SEKCIJSKIH RAZPRAV O PROGRAMU IV. SAMOPRISPEVKA

Sanacija TE-TO Ljubljana je potrebna

V kulturnem domu Španski borci sta bili kar dve od štirih sekcij, ki jih je v zvezi z javno obravnavo osnutka četrtega samoprispevka v Ljubljani pripravila naša občinska konferenca SZDL. Bilo je pričakovati, da se bo vsaj za prvo od njih, namenjena je bila namreč pogovoru o ekološki sanaciji Toplarnice Ljubljana, povabilu socialistične zveze odzvalo kar največ prebivalcev Most, Sela, Štepanjskega naselja, Fužin in tudi drugih, saj se že dlje časa vrstijo pritožbe glede obratovanja tega energetskega objekta. Ugotovljeno je tudi, da je v bližini Toplarnice obo-

levnost otrok na dihalih še večja kot drugje v občini, prašni delci in dimni plini pa onesnažujejo tudi druge ljubljanske občine. Ta sekcija je bila tudi priložnost namreč izvedeti, kako in kdaj bo sanacija potekala, povedati svoje pomisleke ali drugačno mnenje glede rešitve tega problema in dobiti odgovore na postavljena vprašanja.

V razpravi se je pokazalo, da je sanacija Toplarnice Ljubljane nujno potrebna. Navzoči tudi niso imeli pripomb na program četrtega samoprispevka, zanimalo pa jih je, zakaj je vanj vključeno tudi grajsko pobočje.

Ekološka sanacija TE-TO Ljubljana obsega vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov in postavitev novega 180 metrov visokega dimnika. To naj bi stalo okoli 6,5 milijard dinarjev, nekaj manj kot 54 odstotkov tega zneska naj bi financirala samoprispevek, drugo pa energetska skupnost Ljubljane in Toplarna, nekaj pa bi bilo tudi posojil. Hkrati z ekološko sanacijo bo potekala tudi tehnološka sanacija kotlov, denar zanjo pa bodo zbrali v okviru Elektrogozdarstva Slovenije.

Menili so da bi morali za take objekte, kot je na primer Toplarna, najti že prej druge vire financiranja. Bilo je tudi nekaj mnenj in pripomb, ki niso bila v neposredni povezavi s Toplarno in samoprispevkom; tako so denimo spraševali, kdaj bodo nameščeni toplotni števci in termometri, saj zdaj marsikdo, ker je plačevanje pavšalno, ne varčuje z energijo. Zanimalo so se tudi za gradnjo podhoda v podaljšku Proletarske ceste. Zvedeli so, da lahko natančen odgovor najdemo v Delegatski tribuni; podhoda pa bodo pričeli graditi novembra letos.

D. J.

● Stališča in sklepi sekcije razprave o sanaciji vodnih virov, Dolso 10. 9. 1986

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O SANACIJI VODNIH VIROV SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA, POBUDE IN SKLEPE:

1. V program samoprispevka IV so vključeni prepotrebni objekti vodovoda, ki bodo izboljševali in povečevali varnost oskrbe in delovanje sistema, zaščito varstvenih pasov vodnih virov, izgradnjo lokalnih vodovodnih sistemov in sanacijo lokalnih vodovodov, zatorej ekološko naravnost programa samoprispevka IV, ki se nanaša na zagotavljanje kvalitetne pitne vode, podpiramo.
2. Program samoprispevka IV, ki vključuje sanacijo vodnih virov, pa ne odvezuje od izvajanja rednega programa za zagotavljanje zdrave pitne vode.
3. Čeprav načelno podpiramo program sanacije vodnih virov v okviru samoprispevka IV, vendarle kaže nekatere objekte bolj natančno predstaviti. Program samoprispevka IV predvideva oskrbo z vodo krajanom Klopc, Klopce-Vrh; natančno je treba opredeliti, od kod bodo to vodo dobavljali, ali iz črpalnice Dolso ali iz Močil. Izhodišče strokovnih rešitev pa mora temeljiti na trajnem in kvalitetnem viru vode.
4. Tlačni cevovod do Laz, ki je vključen v program samoprispevka IV, ne prinaša celovite rešitve za Laz. Zato je treba vključiti v program samoprispevka IV še primarni vod.
5. Velik problem predstavlja tudi vodovod Zagorice, ki ga ne moremo urediti iz vodovoda Križevska vs, tako je treba, da ga vključimo v program samoprispevka IV.
6. Črpalnice Dolso je v neposredni bližini prometne zasavske žile. V okviru programa zaščite varstvenih pasov vodnih virov bi bilo treba razmisliti o zaščiti omenjenega črpalnice, oziroma kako bi Dolso povezali z mestnim vodovodom.
7. Za objekte v Vinjah, mimo katerih gre tlačni vod, pa niso priključeni nanj moramo načrtovati sredstva v okviru programa samoprispevka IV.

D. J.

Za boljši zrak ureditev grajskega pobočja in prometnega središča Ljubljane

Sekcija 17. septembra je vabila na obravnavo sanacije grajskega pobočja in komunalne ureditve potniške postaje Ljubljana, vendar so že kar na začetku navzoči drug za drugim ugotovljali, da naslov, povzet iz gradiva, za drugo od obravnavanih tem ni pravišnji. Gre namreč le za pripravo temeljev za gradnjo prometnega središča Ljubljane in ne že kar za gradnjo železniške in avtobusne postaje v Ljubljani. Nasplo so gradivo za ureditev mestnega središča in se zlasti grajskega pobočja očitali slabo pripravljenosti, saj so v njem nekatere stvari zelo nerodno razložene. Prav to ima za posledico, je bilo slišati na sekciji, da ljudje sprašujejo, zakaj sta sanacija grajskega pobočja in ureditev prometnega središča uvrščeni v program četrtega samoprispevka.

S sanacijo grajskega pobočja želimo ohraniti vegetacijo, ki bi preprečevala drsenje zemlje navzdol, obenem pa oskrbovala naše mesto s kisikom, saj zelenih površin ni nikoli preveč. Odstranili naj bi težka drevesa, ki ne sodijo na strmo grajsko pobočje, ogrožajo pa hiše pod njim, vendar bodo morali ravnati tako, da zaradi tega ne bo prišlo do erozije. To sicer delajo že sedaj, ven-

dar gre zaradi premalo denarja čiščenje prepočasi. Na pobočje bodo zasadili ustreznosti zelenje. Hkrati s tem bi poskrbeli tudi za pravilen odvod meteoritnih voda in s tem tudi za varnost prebivalcev, ki živijo v tem delu našega mesta. Na grad naj bi obenem pripeljali tudi plin, uredili kanalizacijo in postavili zbiralnik za vodo. Ta bi bil na isti višini kot je zbiralnik na Rožniku, zagotav-

ljal pa bi v nekaterih predelih Ljubljane prebivalcem v višjih nadstropjih vodo tudi takrat, ko bi prišlo do prekinitve električnega toka. Pri ureditvi prometnega središča Ljubljane ne gre za postavitev parkirne hiše, kot je morda razumeti iz gradiva, temveč za javne pokrite parkirne površine, ki bodo zaradi pomanjkanja prostora zgrajene pod zemljo, namenjene pa bodo vsem prebivalcem našega mesta, tako tistim, ki bodo potovali ali pa samo skočili po opravkih v sosednje ulice. Denar iz samoprispevka naj bi torej šel le za pripravo na začetek gradnje avtobusne in železniške postaje, saj je treba, razumljivo, najprej postaviti temelje, to je zgraditi tisti del, ki bo spodaj, pod zemljo. Zakaj torej denar za to dvojce

iz četrtega samoprispevka? Dejali smo že, da je grajsko pobočje bogat vir kisika, po njemu so splejana prijetna sprehajališča za Ljubljance. Na vsak način moramo ohraniti to zeleno površino, jo zavarovati pred posledicami vode ali drugega neurja, prebivalcem pod grajskim pobočjem pa s tem omogočiti varnejše in prijetnejše bivanje. Za čistejši zrak pa naj bi poskrbeli tudi z ureditvijo novega prometnega središča v Ljubljani, saj je zdaj vsakomur jasno, koliko izpušnih plinov mora vdihati tisti, ki gre dopoldne ali popoldne mimo zdajšnje avtobusne postaje, da ne omenimo prometne gneče, v kateri se (zlasti pred prazniki) skorajda ni več mogoče gibati.

D. J.

cije oziroma namena IV. samoprispevka občani niso izrazili, razen načelnega dvoma, ki ga je izrazil predsedstvo KK SZDL Jože Moškrčić-Ciril. Občani so v javnih razpravah v krajevnih skupnostih kljub maloštevilnosti izrazili vrsto pripomb, zahtev in mnenj ter nekaj spreminjavalnih predlogov. Vsa stališča, ugotovitve, mnenja in pripombe smo zbrali ter jih v celoti objavljamo kot mnenja občani in članov občinske organizacije skupaj s stališči in sklepi sekcijских razprav. Na vsa moramo odgovoriti v nadaljevanju javne razprave ob predlogu programa IV. samoprispevka.

- a) Skupina občani v Bizoviku sodi, naj komercialne objekte ali njihovo sanacijo — to je sanacijo Toplarnice, ureditev prometnega središča in tudi sanacijo grajskega pobočja gradimo in saniramo izven programa samoprispevka in zato združujemo sredstva direktno v cenah storitev.
- b) Pogoste so sodbe, da program sanacije grajskega pobočja in predvsem ureditev prometnega središča, v javni razpravi označenega kot avtobusna postaja, ne sodijo v ekološki program.
- c) Program čištilne naprave je treba načrtovati v celoti, torej tudi kemijsko čiščenje odplak, kar je tudi najučinkovitejša in najcenejša rešitev.
- e) Sanacija Toplarnice je nujna in prioritarna akcija, ki jo moramo uresničiti za vsako ceno s kompletnim programom tako sanacije elektrofiltrskih naprav, odžvepljevalne naprave in novega dimnika. Nesprejemljivo je mnenje nekaterih občanih drugih občin, naj ostanki ostajajo kar tam, kjer danes onesnažujejo okolje.
- d) Priključevanje individualnih kurilšč na daljinsko ogrevanje je potrebno natančneje predsta-

naša na sistem v celoti in dokazuje z neobvladovanjem gospodarskih tokov, z neuspešno stabilizacijo, slabšanjem socialne varnosti ob stalnem, občutnem naraščanju cen, najbolj zaskrbiljujoča ugotovitev.

2. Obveščanje, predvsem pa njegova kvaliteta, ki pa ima osnovo v strokovni informaciji, ni zadovoljivo, čeprav je aktivnost predvsem Dnevnik in Radio Glas Ljubljane občutna in stalna. Odsotnost je pri drugih sredstvih javnega obveščanja občutna in to še predvsem pri televiziji. Vendar kljub temu ni mogoče slabe udeležbe napraviti slabi ali slabši kakovosti obvestil, ki so jih dobila vsa gospodinjstva. Poudariti pa je treba, da smo hkrati tudi z občinskim glasilom vsa gospodinjstva obveščali o aktivnostih in rezultatih javne razprave.

3. Komunalna skupnost in komunalne organizacije niso pokazale sposobnosti, da bi delo opravile kvalitetno. Pogosto spreminjanje že sprejetih programov, slabo delo in organiziranost, nekoordinirano delo z drugimi OZD, ki ga je bilo mogoče posebej spremljati ob gradnji Zaloške ceste, ta trenutke ne daje garancije za kvalitetno uresničitev programa.

4. Program samoprispevka IV ne more nadomestiti stalne skrbi za varovanje okolja in ne naprav za čiščenje in uvajanje boljših, kvalitetnejših tehnologij v organizacijah združenega dela, ki niso vključene v program IV. samoprispevka. Zato je toliko pomembnejša stalna skrb za varovanje okolja in dolžnost organizacij združenega dela, da v skladu s skupnimi družbenimi stališči z neposrednimi programi in plani zagotove kvalitetnejše

● Stališča sekcije razprave o ekološki sanaciji Termoelektrarne-toplarnice Ljubljana, 11. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O EKOLOŠKI SANACIJI TERMOELEKTRARNE-TOPLARNE SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA:

1. Ekološko naravnost sanacije Termoelektrarne-toplarnice podpiramo upoštevajoč pripombe iz razprave. Pripombe so predvsem v zvezi z racionalizacijo uporabe energije s števci in termometri, ki bi prispevali k zmanjšanju porabi toplotne energije. S pavšalnim obračunavanjem porabe ne dosegamo racionalnega vedenja porabnikov. Ob ekološki sanaciji je nujno potrebna tudi tehnološka modernizacija Toplarnice in šele njuna medsebojna povezava bo zagotovila izboljšanje ozračja v Ljubljani. Sanacija Toplarnice zahteva veliko uvoženo tehnologije, zato so predlagali, da bi tvorstvo opremo Termoelektrarne-toplarnice opretili carinskih davkov, saj bodo omenjene naprave v korist zdravemu življenju vseh občanov v Ljubljani. Pri virih finansiranja je treba razmisliti, ali bi mogli dobiti sredstva iz davkov na alkohol in tobak, ki vplivata na nezdravo življenje; ta sredstva bi preusmerili v finansiranje objektov samoprispevka IV.
2. S sekcijso razpravo ne zaključujemo javne razprave o sanaciji Termoelektrarne-toplarnice ampak bomo nadaljevali v samoupravnih organih KS, organizacij združenega dela, v družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah, hišnih svetih, da bomo predstavlili delovnim ljudem in občanom potrebo po uvedbi samoprispevka IV za izboljšanje in varstvo okolja.
3. Takoj se moramo vključiti v neposredne priprave za izvedbo referendumov in v drugo fazo razprave, ki bo potekala v delegacijah in delegatskih skupščinah občin in mesta, in prispevati k boljšemu informiranju delovnih ljudi in občanov o objektivnih potrebah samoprispevka IV ter njihovi potrebi za zdravo življenje danes in jutri.

varovanje okolja in odstranijo onesnaževalce. Občani, ki torej niso odklonili ne samoprispevka ne programa samoprispevka v celoti, oziroma odklonilo stališče ni bilo izraženo, so vendar dosežaj v javni razpravi o vseh pripombah podkrepili potrebo po takšnem programu in združevanje družbenih sredstev z osebnimi sredstvi. Zahtevali so hkrati garancijo za kvaliteto izvedenih aktivnosti, kvalitetno uporabo sredstev, družbeni nadzor nad izvajanjem programa in uporabo sredstev in seveda tudi kompletnost izvedenega programa. Ni mogoče pristajati, da bi med aktivnostmi v IV. samoprispevku kakorkoli poskušali zmanjševati obseg posameznih programov. To je izrecna zahteva občanov, ki vztrajajo pri programih in tudi njegovi kompletni izvedbi. Zato so tudi izrazili zaskrbljenost, ali smo sposobni tako zahtevan program in zahtevno finančno konstrukcijo desetih finančnih virov

● Stališča sekcije razprave o prometnem središču ter ureditvi grajskega pobočja, 17. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO NA OSNOVI STROKOVNIH RAZLAG IN RAZPRAVE OBLIKOVALI SKUPNA ENOTNA STALIŠČA O PROMETNEM SREDIŠČU TER UREJANJU GRAJSKEGA POBOČJA:

1. Oba projekta sodita v skupni program samoprispevka IV pod geslom »Za čisto in zdravo okolje«. Občani menimo, da je bila informacija o obeh projektih do sedaj pomanjkljiva in je zato povzročala različna, tudi odklonilna stališča.
2. Na osnovi dodatnih informacij sekcija ugotavlja, da je načrtovan program gradnje prometnega središča v programu samoprispevka IV šele osnova za njegovo izgradnjo, ki jo financirajo drugi nosilci programa, posebno v Železniško gospodarstvo in Integral. Drugi investitorji morajo zato zagotoviti nadaljevanje gradnje prometnega središča.
3. Zgrajeno prometno središče z javnimi parkirnimi površinami, ki so osnova za njo hkrati tudi sestavni del programa samoprispevka IV, pomeni tudi boljšo in dolgoročno prometno ureditev ter izboljšanje življenjskega okolja.
4. Ureditev grajskega pobočja, ki sedaj pomeni stalno nevarnost za občane stare Ljubljane in staro mestno jedro, skupaj s simbolom Ljubljane — Ljubljanskim gradom, vključuje odstranitev nevarnosti drsenja pobočja, nadomestitev nevarnega drevesja in primerno ozelenitev, ureditev osnovnih komunalnih in energetskih vodov, ki so osnova tudi za hitrejšo obnovo gradu in preskrbo z vodo občanom, ki so do sedaj ob izpadi električne energije ostajali brez nje. Takšna ugotovitev gotovo pomeni popolno informacijo o pridobitvah, ki jih zagotavlja načrtovana ureditev grajskega pobočja. Sekcija poudarja ozelenitev kot pomemben prispevek za čisto in zdravo okolje in označuje grajsko pobočje z gradom za ponos in simbol mesta, ki smo ga žal močno zanemarili in je skrajni čas, da to popravimo.

listični zvezi in mimo nje v celoti zavračati program samoprispevka kot neprimeren, slab, ali ga oceniti kot program, ki ničesar ne rešuje. Kot občinska organizacija socialistične zveze smo dolžni zahtevati, da vsa stališča za in proti soočimo. Zato pozivamo vse občane, da stališča povedo v organizirani javni razpravi, prav tako pa tudi društva za varovanje okolja, ki tega niso storila na niti eni razpravi.

● PRED RAZGRNITVIJO LOKACIJSKEGA NAČRTA ZA PRVO IZ VERIGE ELEKTRARN NA SAVI Bodo elektrarne slovenske greznice?

Že dolgo so nam znane želje in potrebe, da tok reke Save energetsko boljše izkoristimo. Zato se že dolgo govori o verigi savskih hidroelektrarn. V slovenskem elektrogozdarstvu zatrjujejo, da bodo že decembra začeli pripravljati gradbišče za prvo savsko pretočno elektrarno na Vrhomem v laški občini. Naročena je oprema in v pripravi je tudi razpis za oddajo gradbenih del. Dana pa je tudi zelena luč za razgrnitev lokacijskega načrta za ureditev območja HE Vrhom.

V naši republiko letno porabimo okoli deset milijard kilovatlitrov električne energije. Že v prihodnjih desetih do petnajstih letih pričakujemo podvojitve porabe, ker pa v Sloveniji nimamo večjih virov energije, razen vodnih, smo se odločili graditi HE na Savi. Kmalu naj bi tako od Medvod do Mokrice zgradili kar 17 pretočnih elektrarn. Gradnja naj bi potekala v tako imenovanih verigah. V spodnji verigi, ki jo bomo naj-

● Stališča in sklepi sekcije razprave o centralni čistilni napravi v Zalogu in centralni deponiji na Barju, v Zalogu 4. 9. 1986

Občani, zbrani na sekcijki razpravi o centralni čistilni napravi in centralni sanitarni deponiji kot sestavinama akcije za hitrejšo odpravljanje onesnaževalcev vode in zraka ter boja za zdravo in čisto okolje, so na osnovi strokovnih razlag oblikovali skupna in enotna stališča:

1. Obe napravi pomenita za skupni program boja za zdravo in čisto okolje, ki je hkrati geslo programa IV. samoprispevka, njegovo osnovo. Zato tudi v celoti sodita v skupni program in skupno akcijo za združevanje družbenih in osebnih sredstev in tako hitrejšo ureditve zgornjih problemov. Hkrati pomenita, predvsem centralna čistilna naprava, tudi materialno in moralno gvozdnost do občanov sosednjih občin ob Savi, ki jim sedaj onesnaženi simbol Slovenije močno onesnažuje življenjsko okolje z odplakami, ki so rezultat življenja in dela našega mesta.
2. Samo izgradnja centralnega kanalskega sistema ne rešuje problema in zato nujno zahteva tudi čiščenje odplak in onesnažene vode s centralno čistilno napravo, ki pa jo moramo zgraditi ob sotočju Ljubljanice in Save in hkrati zagotoviti tudi neprekinjeno gradnjo obeh načrtovanih faz, čeprav je v programu samoprispevka načrtovano sofinansiranje samo I. faze gradnje.
3. Sekcija zahteva strokovno garancijo, da izgradnja centralne čistilne naprave v Zalogu ne bo povzročila še večje ekološke katastrofe severovzhodnega dela občine, kot smo ji danes že. Centralna čistilna naprava mora pomeniti in zagotoviti izboljšanje življenjskega okolja tudi za neposredne sosedbe bodočega objekta.
4. Občani ugotovljamo, da krajanom krajevne skupnosti Zalogo niso bili posredovani zadovoljivi strokovni odgovori na zahtevo po preizkusu lokacije za centralno čistilno napravo v sotočju Ljubljanice in Save. Javno razpravo o programu samoprispevka IV je treba združiti z javno razpravo o zazidalnem načrtu, ki vsebuje tudi lokacijo centralne čistilne naprave.
5. Poleg javne razgrnitve zazidalnega načrta je potrebno pripraviti tudi načrt prometne ureditve tako, da lahko načrtovana sredstva za ureditev prometne ceste za dnevni prevoz blata iz centralne čistilne naprave v sanitarno deponijo združimo z drugimi sredstvi in ne načrtujemo samočasne in zasilne prometne rešitve. Predlog mora biti pripravljen v času javne razprave.
6. Sekcija v celoti sprejema program centralne sanitarne deponije na Barju, ki hkrati pomeni pomemben prispevek za varovanje okolja za vse prebivalce mesta tako kot to velja tudi za centralno čistilno napravo.
7. Sekcija bo nadaljevala delo v oktobru in novembru 1986 na osnovi odgovorov na njene zahteve, tako o problemu lokacije kot o garancijah, da bo centralna čistilna naprava izboljšala življenjske razmere in ne povzročila še slabših kot so danes.

Javna razprava podprla četrtga samoprispevka

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razprave delegatov so ustno podane oceno javne razprave le še podkrepile, saj je bilo od vseh slišati temeljne značilnosti, in sicer, da so bile tokrat vse oblike razprav slabše obiskane, kot smo bili doslej vajeni, da so bile v razpravah dane številne kritike nosilcev investicij, zlasti na področju komunalne, pogoste so bile pripombe, da nalogi grajski hrib in prometno središče ne sodita v program ekoloških vprašanj in bi ju naj reševali izven programa samoprispevka in da so udeleženci razprav kljub pestrosti in različnosti stališč ter pogledov v celoti podprli potrebo, da se predlagani program IV. samoprispevka v Ljubljani uresniči, vendar z odločno zahtevo po odgovornosti pri finančnem, strokovnem in časovnem izvajanju nalog.

Javna razprava o osnutku programa IV. samoprispevka s sejo občinske konference še ni zaključena. Ta čas še teče v nekate-

● Poročilo in ocena o javni razpravi

Občinska konferenca SZDL je s svojim operativnim odborom na osnovi skupnega programa aktivnosti v Ljubljani ter stališč in sklepov 14. seje občinske konference, 26. 6. 1986 pripravila program javne razprave in ga pričela uresničevati z delovnim, instruktajnim posvetom nosilcev javne razprave — predsednika in sekretarja KK SZDL, sekretarja OO ZKS ter predsednika sveta in skupščin KS, predsednika konferenc osnovnih organizacij ZSS v delovnih organizacijah in drugih aktivisti.

Osnova strokovne razprave o posameznih objektih in napravah so bile 4 sekcijske razprave, ki pa niso izključevale ali nado-

meščale javnih razprav v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Posebne posvete so pripravili tudi Občinski komite ZKS, Občinski svet ZSS, Občinska konferenca ZSMS in občinska organizacija ZZZB ter zadolžile člane za aktivno sodelovanje v javnih razpravah in drugih načrtovanih aktivnostih v okviru občinske organizacije SZDL. Ugotoviti je treba, da je kljub tolikšnim pripravam tem neposrednim zahtevam udeležba občanov tako na sekcijah kot na razpravah v krajevnih skupnostih minimalna. V večini organizacij združenega dela razprav še niso organizirali. Odklonilnega stališča do ak-

